

Osmi Infant

DETEATRIZACIJA TEATRA

„Jedino što možemo, to je da tragamo.“
Piter Bruk

Ozbiljna kriza pozorišnih festivala posvećenih eksperimentalnim i alternativnim tendencijama u svetu koju ponajbolje ilustruje Brehtova misao o udaranju u isti ekser, zahvatila je i ovogodišnji, 8. internacionalni festival alternativnog i novog teatra održan u Novom Sadu od 25. juna do 5. jula. Ne želeći da ukida postojeću skraćenicu pod čijim nazivom festival egzistira, selektor, reditelj Gorčin Stojanović izmenio ju je u kovanicu „inventivno fantastični teatar“ potencirajući šizofreni karakter prošlogodišnjeg repertoarskog programa. Kako je rekao uoči zvaničnog otvaranja, izborom od dvadeset pred-

stava iz našeg neposrednog okruženja, iz grada do maćina, Beograda, Podgorice i iz bivših yu-republika (Zagreba, Sarajeva, Ljubljane, Rijeke), zaokružena su tri kulturološka podneblja: Mediteran, Orijent i Srednja Evropa, uz gostovanje po jedne predstave iz Danske i Holandije.

JAK AUTORSKI TEATAR

Posle niza godina, na Infantu su učestvovala eminentna imena alternativnog pozorišnog izraza. Legenda umetnosti undergrounda od šezdesetih

godina naovamo Katalin Ladik, posle tri decenije odsustva sa domaće scene, izvela je u svom prepoznatljivom maniru performans *KAVEZ OD TRAVE*, uvodeći publiku u priču o dvojnosti bića. Uz nemirujuća glasovna interpretacija i sugestivna muzička dimenzija, ravnopravna zastupljenost govornog i fizičkog gesta bili su u funkciji glavne ideje, fokusiranja plastičnog kaveza kao metafore za kaznu i zaštitu ljudi.

Iskorak iz dosadašnjeg koncepta festivala učinio je Emil Hrvatinić iz Ljubljane, autor koji dolazi iz misaonog kruga Bojane Kunst, filozofa i dramaturga po obrazovanju, a koja je na Infantu predstavila svoj časopis „Maska“ posvećen teorijskom promišljanju teatra. Na improvizovanoj sceni u kojoj su svi bili učesnici, sproveden je test komunikacijskih strategija primenjen najpre na Briselskoj konferenciji posvećenoj drugačijem promišljanju teatra. Performans *MISS MOBILE* objedinjuje elemente talk showa, kviza/multimedijalnih umetnosti i vizuelnih instalacija i iznutra ironijski razara te koncepte i njihove mehanizme manipulacije.

Dugo odsutan reditelj i koreograf Damir Zlatar Frej koji deluje u trojezičnom kulturnom prostoru (Hrvatska, Slovenija i Italija) predstavio se u Evropi često izvođenim komadom *NOŽEVI U KOKOŠKAMA* mladog savremenog škotskog pisca Dejvida Harovera, u izvođenju Kamernog teatra 55 iz Sarajeva. Ne lišavajući se sinteze pokreta i gesta, Frej je izgradio ekstremno erotičku predstavu zaprepašćujući telesnom animalnošću koja do kraja prelazi u metafizičko. Glumačku bravuru ostvarila je Mirjana Karanović sugestivno igrajući ženu u potrazi za identitetom. Snažna u fizičkoj ekspresiji i bez greške u akcentu ponela bi nagradu za najbolje glumačko ostvarenje da se kojim slučajem dodeljuje na Festivalu.

Na puritanski vaspitane gledaoce sablažnjivo je delovala i kontroverzna podgorička predstava *IZA*

ZATVORENIH VRATA rađena po, sada već klasičnom literarnom predlošku levo orijentisanog Žan-Pola Sartra u režiji nekadašnjeg novosadskog studenta Nikole Vukčevića i izvođenju glumaca Crnogorskog narodnog pozorišta, Gradskog pozorišta u Podgorici i u koprodukciji s Kulturnim centrom „Budo Tomović“ i trupom ARTikulacija. Postavljena u postmodernističkom ključu na načelima „pozorišta novih formi“, u komadu je akcenat sa teme kukavičluka prebačen na fenomen ženskog, lezbijskog, ninfomanskog.

TRIJUMF POKRETA

Osmi Infant je karakterisala dominacija plesnog teatra prezentovanog u predstavama riječke trupe *Trafik* (tranzicijsko fiksijsko kazalište) Magdalene Lupi: *HODAČ* (proglašena najboljom na „25. salonu mladih“ u Zagrebu) i naslovom asocijativna, aktuelna i univerzalna *EUROPA PLEŠE*. Inspirisane životima ukletog hrvatskog pesnika slutećeg ekspresionizma Janka Polića Kamova i bezdomnog književnika Ede na fon Horvata, obe predstave odlikovale su emotivna uzdržanost i društvena angažovanost, a na planu forme različitost savremenih pozorišnih izraza. Scenski vrlo uspeo je bio performans plesnog pedagoga i koreografa Uršule Teržan *200% ljubljanske Celinke Dance Group*, koji se bavi plesačima u ograničenom prostoru/kutijama od jednog metra kubnog i njihovom željom za komunikacijom i nemogućnošću konačnog izlaska iz kutija postavljenih kao antipod njihovom (ne)oslobođenom akrobatskom pokretu. Jedan od najupečarljivijih plesnih komada bio je performans *ČOVJEK. STOLAC* zagrebačke trupe *Bad. Co.* koja je na Infantu izvela i dve varijacije na temu: *2* i *SOLO ME* o granicama mogućnosti prostora kontrolisanog zatvorenim očima, dodirima i sluhom, kao i traganjem za drugim. Obnovljeni au-

tentični performans Damira Bartola Inđoša izveden pre dvadeset godina, a sada u koreografiji i režiji Gorana Sergeja Pristaša, prva je samostalna produkcija ove grupe nagrađene na festivalu „Zlatni lav“ u Umagu. Plesne improvizacije i varijacije, raztržani pokreti i pantomima grade posebne dijaloge s ljudima i objektima čiji je odnos utemeljen na sukobu razlika. Do izražaja je posebno došlo ulaganje energije i emocija u improvizaciju koja izbegava ispunjenost značenjima.

Jednostavna vizuelna simbolika i proživljena telesna izražajnost kojom je dočaran odnos pojedinca, medija i tradicije odlikovali su predstavu *VETAR PROLAZI KROZ MENE* u koreografiji Borisa Čakširana *ERGstatus DANCE THEATRA*.

Menjanje identiteta kroz portret i autoportret putem besomučnog trčanja, hodanja, padanja i stajanja sugerisala je beogradska novoosnovana grupa autora u projektu *TRENJA*, dok *ZNOJ I ČAĐ*, multivizuelni autorski projekat Gorana Bogdanovskog i *Fičo baleta* iz Slovenije, zahtevan sa stanovišta pokreta i osmišljen u maniru ritam-mašine baleta, doneo pobednički ples, indukujući ponovni pronalazak percepcije postojanja.

Na Infantu nije bio zanemarljiv ni učinak novosadske alternativne scene koja se, neselektivno, predstavila različitim stilskim orijentacijama. *Teatar*

Brod Ratka Radivojevića izveo je *KREVET*, koji igrom asocijacija poziva gledaoce da u identifikaciji sa scenom stvore sopstvenu priču o snevanju i snevanom, Novosadsko pozorište svoj udeo imalo je s predstavom *JERMA* mlade nade Kinge Mezei, *Portal teatar JELIZAVETOM BAM*, dok je premijeru na Infantu imao multimedijalni projekat *SPACE SALOMA* u režiji Marijane Prpe-Fink, bolji u ideji (o spasu čovečanstva putem umetnosti) nego u samoj realizaciji.

UMESTO ZAKLJUČKA

Nedovoljno praćen medijskom pažnjom i interesom javnosti, što u, krajnjoj liniji, proishodi iz prirode same manifestacije okrenute neklasičnom pozorištu, Osmi Infant doneo je varijacije na već viđene teme i motive propuštene kroz vizuru savremenih, mladih stvaralaca, insistiranje na istraživanju mogućnosti tela kao instrumenta igre i, u tom kontekstu, favorizovanje muzičke i svetlosne pozadine u odnosu na svedenost scenografije. Iz svega prikazanog, teško da se može formulisati zajednički estetički imenitelj ili postojanje promišljene koncepcije i jasno profilisanog programskog opredeljenja koji bi potvrdili i opravdali umetnički identitet novosadskog pozorišnog festivala.